

IKKE, IKKE, IKKE EN DE REST...

Ik
Ik ben niet groot
Ik ben klein

Ik ben op aarde
Ik hoor er bij

Ik ben er ook
Zie je mij?
Hallo

*Tessa Effing, 9 jaar
Uit: Samen weten wij alles;
de mooiste gedichten van kinderen 2011/2012, p.35*

DOEL VAN DE LES

Filosoferen en dichten hebben veel raakvlakken. Door te filosoferen raak je dichter bij de essentie van je gedachten, net zoals gedichten dat ook vaak doen. Daarom combineren we het filosoferen en dichten in deze les. Eerst filosofeert u met de kinderen over een onderwerp en daarna laat u de kinderen over dat onderwerp een gedicht schrijven.

In deze les gaat u met de kinderen filosoferen over het 'ik' ten opzichte van alle andere mensen op de wereld. Deze les past binnen het kinderboekenweekthema 2012 'Hallo wereld' - over het ontmoeten van andere culturen in en door verhalen en gedichten.

Ter afsluiting en verwerking schrijven de kinderen een gedicht, dat kan worden ingestuurd voor de landelijke dichtwedstrijd Kinderen en Poëzie, via www.poeziepaleis.nl

De kunst bij het filosoferen met kinderen is uw eigen mening en kennis niet te delen en vooral goed door te vragen op de uitspraken van de kinderen met vragen als:

- Is dat zo?
- Hoe weet je dat zo zeker?
- Zou het ook anders kunnen zitten?
- Is dat altijd zo?
- Hoezo dan?
- Hoe kan dat nou?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Stel nou dat het anders zit...
- Is iedereen het daarmee eens?
- Bestaat daar een regel voor?
- Geldt dat voor alles?

Verder is het belangrijk om te beseffen dat de groep geen consensus hoeft te bereiken. Verschillende meningen en inzichten kunnen prima naast elkaar bestaan.

BENODIGDHEDEN

Een filosofisch gesprek begint altijd met een stimulus. Dat is een verhaal, gedicht, activiteit, voorwerp, etc, dat vragen oproept. In dit geval is dat een bak met zand of rijst. Meer hierover leest u bij stap 2 – de zoekopdracht.

Wat u dus nodig heeft:

- Een bak met zand of rijst
- Een vergrootglas
- Post-its

VOORBEREIDING

Het voor deze les benodigde zand kunt u bijvoorbeeld uit de zandbak halen. Het mooiste is als dit zand gemengd is met schelpenzand in verband met de kleurverschillen. Schelpenzand is te koop in de dierenwinkel. Heeft u liever geen zand in de klas dan kunt u ook kiezen voor een bak met rijst.

De duur van de opdrachten is bij benadering en naar eigen inzicht.

1. INLEIDING (3 min)

Vertel de kinderen (in uw eigen woorden) het volgende: de wereld telt 7 miljard inwoners. Elk kind en elk mens is dus een van die 7 miljard mensen. Al die 7 miljard mensen zijn uniek. En bijna allemaal vinden ze zichzelf belangrijk en vaak zelfs het allerbelangrijkst. Over deze tegenstrijdigheid tussen aan de ene kant het 'ik' en aan de andere kant de nietigheid van elk mens tussen al die andere mensen gaan we vandaag praten. Maar eerst gaan we een onderzoekje doen.

2. ZOEKOPDRACHT

Zet de bak met zand (of rijst) op een tafel voor in de klas. Wijs een of twee kinderen aan die uit deze bak één zandkorrel (of rijstkorrel) mogen kiezen met behulp van een loep. Laat hen niet zomaar een korrel kiezen, nee, ze moeten het leukste, liefste en mooiste korreltje kiezen. En deze taak moeten ze zo serieus mogelijk aanpakken.

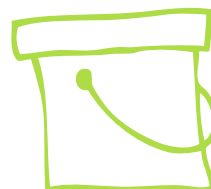
3. NABESPREKEN OPDRACHT (5 min)

Besprek met de hele groep deze opdracht. Wat was er gek, leuk, bijzonder of juist gewoon aan? Waarom? Hoe hebben de zoekers het ervaren? Wat vond de rest van de klas ervan?

4. FILOSOFISCH GESPREK (20-30 min)

(stap 3 kan ongemerkt overlopen in stap 4)

- Vertel de kinderen dat de bak met zand-/rijst symbool staat voor de 7 miljard mensen die op aarde wonen en dat het ene uitgezochte korreltje symbool staat voor één kind uit deze klas.
- Hoe kijkt de klas nu tegen dit zand-/rijstkorreltje aan?
- Andere vragen die u in de groep kunt gooien zijn:
 - Wat maakt jou uniek?
 - Wil je uniek zijn?
 - Is iedereen uniek?
 - Hoe belangrijk is het individu?
 - Hoe belangrijk is de groep?
 - Verandert de bak met zand als er één korrel uit gehaald wordt?
 - Verandert de wereld als er een mens uit gehaald wordt?
 - Verandert de wereld als Pietje Jansen eruit gehaald wordt?
 - Verandert de wereld als Barack Obama eruit gehaald wordt?
 - Is Barack Obama belangrijker dan Pietje Jansen?
 - Is Barack Obama belangrijker dan jij?
 - Vindt je moeder/vader dat ook?
 - Voel jij je klein of groot als je aan al die andere mensen denkt?
 - Hoe komt dat?
 -

Natuurlijk hoeft u niet alle vragen te stellen. Al mag het wel. Kies er een paar uit die u aanspreken of kijk al pratende welke het beste aansluiten bij het gesprek dat ontstaat.

5. AFRONDING FILOSOFISCH GESPREK (5 min)

Als afronding van het gesprek mogen de kinderen op een post-it schrijven wat zij de opvallendste uitspraak vonden of het mooiste inzicht of de gekste opmerking. Deze post-its kunnen op een groot vel papier worden geplakt.

6. HET GEDICHT 'IK' (5 min)

Deel het gedicht (met de opdracht zoals opgesteld op de laatste pagina van deze lesbrief) uit of laat het op digibord zien en lees het hardop voor.

7. DICHTOPDRACHT (15 min)

Nu mogen de kinderen zelf een gedicht schrijven over 'ik' tegenover de rest van de wereld. Als ze het moeilijk vinden kunnen ze zich laten inspireren door de post-its van anderen en door de vragen uit stap 4 (zie werkblad).

EXPOSITIE

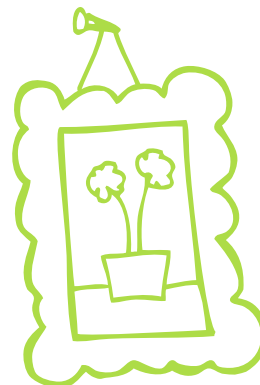
- Vel met post-its met de uitspraken
- Plak enkele gedichten op een satéprikker en zet ze daarmee in de bak met zand.
Hang de andere gedichten er omheen.

INZENDEN POËZIEWEDSTRIJD

Alle gedichten kunnen worden ingezonden voor de landelijke dichtwedstrijd Kinderen en Poëzie. De honderd mooiste inzendingen komen in een echte dichtbundel te staan. Ook zijn er extra prijzen te winnen zoals een poëzieworkshop voor de klas of je gedicht op een poster of zitzak. Meer informatie over de wedstrijd is te vinden op www.poeziepaleis.nl

TENSLOTTE

Wilt u vaker filosoferen in de klas, kijk dan op www.filosofiejuf.nl voor inspiratie. De filosofiejuf kan ook bij u in de klas komen om deze of andere filosofische lessen te geven.

IKKE, IKKE, IKKE EN DE REST...

Ik
Ik ben niet groot
Ik ben klein

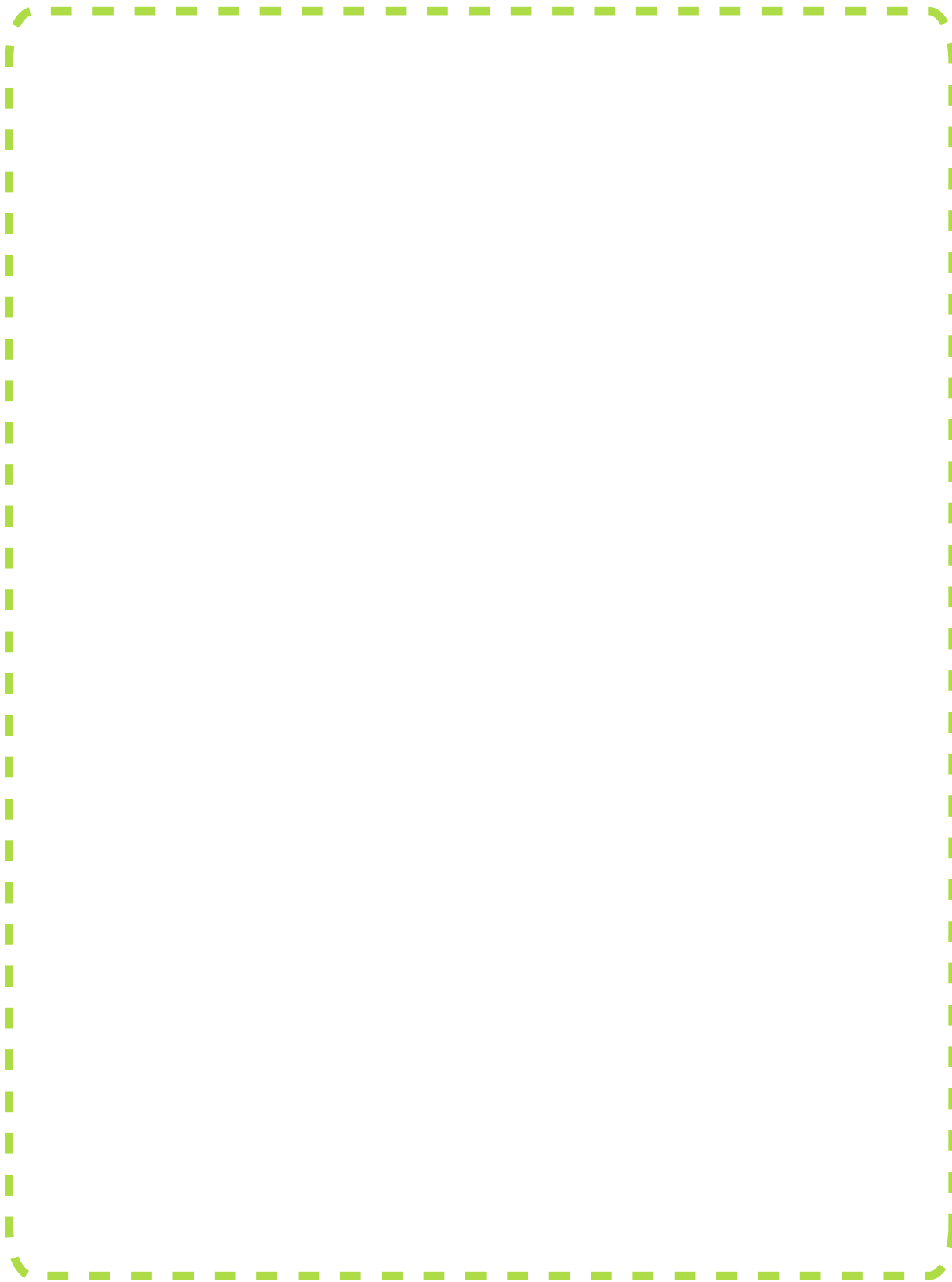
Ik ben op aarde
Ik hoor er bij

Ik ben er ook
Zie je mij?
Hallo

*Tessa Effing, 9 jaar
Uit: Samen weten wij alles;
de mooiste gedichten van kinderen 2011/2012, p.35*

OPDRACHT

Schrijf een gedicht over 'ik' en de rest van de wereld.

DENKVRAGEN VOOR OPDRACHT

Wat maakt jou uniek?

Wil je uniek zijn?

Is iedereen uniek?

Hoe belangrijk
is het individu?

Hoe belangrijk is de groep?

Verandert de bak met zand als er
één korrel uit gehaald wordt?

Verandert de
wereld als er een mens uit
gehaald wordt?

Verandert de wereld
als Pietje Jansen eruit
gehaald wordt?

Verandert de wereld als Barrack Obama
eruit gehaald wordt?

Is Barack Obama
belangrijker dan Pietje jansen?

Is Barack Obama belangrijker dan jij?

Vindt je moeder/vader dat ook?

Voel jij je klein of groot als je aan al
die andere mensen denkt?

VIND JE HET NOG STEEDS LASTIG?

- Dat grote, lege, witte vel! Ik weet niets!
- Kies een vraag uit en maak van het antwoord de beginzin van je gedicht.
- Dicht nu verder.